

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Den 27. marts 2012

DET TALTE ORD GÆLDER

TALEPUNKT

Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har i brev af 7. marts stillet følgende samrådsspørgsmål J til drøftelse i et kommende samråd:

Spørgsmål J:

”Ministeren bedes redegøre for kartoffelproducenternes vilkår i Danmark bl.a. set i lyset af de øgede omkostninger i forbindelse med anvendelse af sprøjtegifte, samt de danske kartoffelavlernes vilkår sammenlignet med kartoffelavlernes vilkår i andre EU- lande og endvidere, hvorledes ministeren ser de fremtidige udviklingsmuligheder for erhvervet.”

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Esben Lunde Larsen (V).

Svar:

Den offentlige høring af regeringens lovforslag om omlægning og differentiering af pesticidafgiften udløb den 1. marts. Om ganske kort tid vil skatteministeren fremsætte lovforslaget for Folketinget med de ændringer og justeringer, som høringen har givet anledning til.

Og der er brug for en markant indsats over for pesticidforbruget i landbruget. Pesticidforbruget er i en lang række år kun steget og steget og ligger i dag milevidt fra målsætningen i VK-regeringens

tidligere pesticidplan om en behandlingshyppighed på 1,7. Behandlingshyppigheden var i 2010 på hele 2,8.

Regeringen har en klar politik. Vi vil ikke acceptere et stigende pesticidforbrug og øget risiko for giftrester i vores drikkevand, og vi vil reducere belastningen af miljøet og mennesker fra pesticider.

Der er derfor brug for en markant indsats for at nedbringe pesticidforbruget og få det omlagt til mindre belastende midler.

Og her har vi taget udgangspunkt i den model for forhøjelse og omlægning af pesticidafgiften, som VK-regeringen efterlod.

Med nogle få justeringer er det faktisk VK's afgiftsmodel, som den nuværende regering nu gennemfører.

For vi synes nemlig også, at omlægning af afgiften fra en generel værdiafgift til en differentieret afgift, der afspejler det enkelte pesticides miljøbelastning, er den rigtige vej at gå.

Nu får dem, der sprøjter meget og bruger de skrappeste midler et klart incitament til at tage flere forebyggende foranstaltninger i brug med henblik på at reducere forbruget og til at skifte nogle af de skrappe midler ud med til mildere midler.

Og det er rimeligt, at den tidligere regerings skattelettelse til landbruget på 500 mio. kr. årligt også modsvares af øgede miljøkrav. Husk på, at 150 mio. kr. af skattelettelsen netop var forlods kompensation for en pesticidafgift.

Modellen har som en indbygget konsekvens, at de enkelte afgrøder rammes forskelligt af afgiften, afhængig af hvor meget der sprøjtes og hvilke muligheder der er for at skifte til andre midler. Det er

fordi vi lægger miljøomkostningen direkte på det enkelte middel.
Det er meningen!

Som det fremgår af lovforslaget, vil en række afgrøder slippe billigere i afgift fremover. Det gælder f.eks. kirsebær, æbler og jordbær.

Også markafgrøder som raps og majs vil slippe billigere. Men der er også afgrøder, der vil få øgede omkostninger. Det gælder bl.a. kartofler.

Det siger sig selv, at med en afgrøde som kartofler, hvor der i gennemsnit sprøjtes 12 gange på en sæson, der vil en afgiftsændring slå mærkbart igennem.

Fødevareøkonomisk Institut ved Københavns Universitet har i samarbejde med Miljøstyrelsen og Institut for Agroøkologi ved Århus Universitet beregnet de erhvervsøkonomiske konsekvenser ved lovforslaget.

Det er ved beregningerne forudsat, at der ikke må ske udbyttetab, at der ikke må opstå øget forekomst af skadevoldere og mere ukrudt, at den nuværende afgrødesammensætning fastholdes og at der ikke anvendes mekanisk bekæmpelse af ukrudt.

Når man samtidig indregner værdien af jordskattelettelsen på 150 mio. kr. viser beregningerne, at kartoffelproduktionen vil få årlige meromkostninger på mellem 200 kr. og 500 kr. pr. hektar, når jordskattelettelsen er indregnet.

Tallene dækker over store variationer, afhængig af hvilke pesticider, den enkelte landmand anvender i dag, og hvor mange gange han sprøjter kartoflerne.

Sprøjteplaner fra Videnscenter for Landbrug viser, at der er flere forskellige modeller for, hvordan kartofler sprøjtes med pesticider.

Hvis man anvender den billigste løsning i dag er omkostningerne til pesticider cirka 3.500 kr. pr. hektar i gennemsnit for de forskellige kartoffelproduktioner. Heraf udgør afgiften cirka 840 kr. pr. hektar.

Hvis man efter omlægning af afgiften vælger den billigste løsning med de mindst belastende pesticider stiger omkostningerne til cirka 3.800 kr. pr. hektar., heraf udgør afgiften stadig cirka 840 kr. pr. ha.

Den samlede meromkostning på 200-500 kr. skydes således ikke afgiften, men at de mindre belastende svampemidler til kartofler har en dyrere indkøbspris før afgiften.

Fødevarerøkonomisk Institut har vurderet de mulige konsekvenser af afgiften for kartoffelbranchen som helhed.

Dækningsbidagene ved kartoffelproduktion svinger meget fra år til år. De gennemsnitlige dækningsbidrag for spisekartofler og fabrikskartofler er i de seneste 10 år opgjort til ca. 3.600 kr. pr. hektar.

Afgiften vil derfor for fabrikskartofler give en reduktion i dækningsbidraget på ca. 13-14 % - alt andet lige. Mens det for sene spisekartofler vil svare til 6 % af dækningsbidraget. Tidlige spisekartofler sprøjtes ikke nær så mange gange og derfor vil de ikke blive ramt af afgiftsoplægningen.

Jeg ved, at de involverede ministerier undervejs i arbejdet med afgiftsmodellen har undersøgt en lang række muligheder for at tilpasse afgiften, så der tages særhensyn til de højværdi- og specialafgrøder, der bliver hårdest ramt af afgiften. Blandt andet i form af en såkaldt rabatmodel for de dyreste midler.

Nye beregninger baseret på konkrete bedriftsregnskaber viser imidlertid, at meromkostningerne forbundet med de dyreste midler er lang mindre end hidtil antaget, og at der derfor ikke er grundlag for en rabatordning.

En rabatordning på det nuværende grundlag vurderes heller ikke at være mulig inden for rammerne af EU's statsstøtteregler.

Det helt centrale spørgsmål er selvfølgelig, om afgiften udgør en direkte trussel mod fortsat dansk kartoffelproduktion.

Her er svaret ”nej”. Men jeg vil ikke forsøge at skjule, at afgiften bliver en udfordring for kartoffelbranchen.

Og det er jo også derfor, at regeringen allerede er i gang med en række ordninger, der kan reducere omkostningerne og blandt andet hjælpe kartoffelbranchen igennem den grønne omstilling.

Først og fremmest er puljen under miljøteknologiområdet forhøjet med 70 mio. kr. om året, så der i hvert af årene 2011-2013 er afsat i alt 215 mio. kr., hvor en del allerede er målrettet pesticidområdet. I 2011 var der endvidere afsat en særlig pulje på 10,8 mio. kr. til pesticidområdet.

Der er også givet tilsagn om støtte til et projekt om et avanceret varslingsystem til kartoffelskimmel, som reducerer forbruget af pesticider.

Sammen med flere andre tilskudsordninger, der fremmer reduceret pesticidanvendelse, f.eks. til ekstensiv drift, er det alt sammen tiltag, der skal fremme den grønne omstilling og dermed fremtidssikre produktionen af bl.a. kartofler.

Endelig er jeg bekendt med, at både Skatteministeriet, Miljøministeriet og Fødevareministeriet har dialog med Landbrug og Fødevarer om lovforslaget og at der i morgen den 30. marts er aftalt tekniske drøftelser med organisationen for endnu en gang at undersøge eventuelt oversete muligheder for at nedbringe meromkostningerne for udsatte afgrøder.

Og så har jeg slet ikke nævnt den løsning, der ligger lige for, nemlig at kartoffelavlerne i højere grad omlægger til økologi.

Regeringen har som bekendt en målsætning om at fordoble det økologiske areal inden 2020 og har sikret rammerne for det. Og jeg er ikke ked af, at den nye afgift har styrket incitamentet til at

omlægge til økologi.

Lad mig slutte med at fremhæve, at Fødevareøkonomisk Institut forventer, at der vil være gode markedsmuligheder for dansk producerede kartofler i de kommende 5 – 10 år.

I følge instituttet er den internationale markedsvækst betydelig – sammenlignet med andre landbrugsprodukter – og kartoffelproduktion vurderes at være et højværdiprodukt, som i væsentlig grad matcher de kompetencer og konkurrenceparametre, som findes i dansk landbrug og i den danske landbrugs- og fødevareklynge.

Jeg er derfor overbevist om, at vi også fremover vil have en stærk dansk kartoffelproduktion, som kan levere både til forbrugerne og til fabrikkerne.